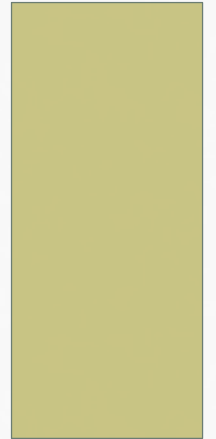

TEMA 24

ESPECIALITATS PROCEDIMENTALS

Dret Processal III
Raquel Borges Blázquez

CONTINGUT

- I. Procés per acceptació de decret: *a)* Regulació i naturalesa jurídica; *b)* Àmbit d'aplicació i objecte del procés; *c)* Decret de proposta d'imposició de pena emès pel fiscal; *d)* Tramitació.
- II. Especialitats en delictes contra la seguretat vial: *a)* Tres consideracions inicials; *b)* Especialitats.
- III. Especialitats en delictes per violència de gènere: *a)* Raó de ser i regulació; *b)* Béns jurídics protegits; *c)* Especialitats en relació amb els subjectes; *d)* Especialitats en el procediment.
- IV. Especialitats en processos contra senadors i diputats. Referència a aforats: *a)* Especialitats; *b)* Referència als aforats.
- V. Especialitats en processos per calúmnia i injúries.
- VI. Especialitats en processos per delictes comesos per qualsevol mitjà de publicació o difusió.
- VII. L'ordre europea de detenció i lliurament; i l'extradició: *a)* Naturalesa i objecte; *b)* Contingut i forma de l'ordre; *c)* Òrgan competent; *d)* Procediment; *e)* Procés d'extradició.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. REGULACIÓ I NATURALES A JURÍDICA

- Introduït per la Llei 41/2015.
- Art. 803 bis a 803 j.
- Veritable **procés monitori penal**: model d'acceleració de la justícia penal per a delictes d'escassa gravetat, amb màxima concentració a favor de l'obtenció del títol executiu.
- El títol es genera a **proposta inicial de l'MF a través del decret dictat per ell**, posterior interlocutòria d'autorització del JI, acceptació posterior per l'encausat i conversió en títol, és a dir, en ST condemnatòria.
- Procés **de naturalesa especial**.
- Procés **complement de l'enjudiciament ràpid**.
- Protagonisme de l'MF.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Art. 803 bis a: Requisits que han de concórrer cumulativament

1. Requisit **objectiu** legalment establert: delictes castigats amb pena de multa, treballs en benefici de la comunitat o amb pena de presó que no excedisca un **any** i que pugui ser **suspesa** ex art. 80, amb privació o no del dret a conduir vehicles de motor.
2. Requisit **subjectiu del fiscal**: que l'MF considere que la pena en concret aplicable als fets que s'imputen és la pena de **multa o treballs en benefici de la comunitat** i, si escau, la pena de privació del dret a **conduir** vehicles de motor.
3. Requisit **subjectiu de parts**: que no estiga personada acusació popular o particular en la causa, i que **fiscal siga l'únic acusador**.
4. Requisit **temporal**: després d'iniciades les diligències d'investigació per la fiscalia o d'incoar un procediment judicial i fins a la finalització de la fase d'instrucció.
  - Fins i tot es permet aquest procés tot i que l'investigat no haja sigut cridat a declarar.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. DECRET DE PROPOSTA D'IMPOSICIÓ DE PENA EMÈS PEL FISCAL

- **Conditio sine qua non: la posició procliu de l'MF.**
  - A més de trobar-se en un àmbit d'aplicació restringit, el fiscal ha de considerar que, efectivament, els fets i la pena poden **reconduir-se** per aquesta via i generar l'instrument per a això, que és el **decret**.
- És imprescindible:
  1. Que el fiscal considere aplicable als fets imputats la pena, en concret de multa o treballs en benefici de la comunitat i, si escau, la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor.
  2. Que el fiscal formule un decret de proposta d'imposició de pena.
- Amb aquest decret, l'MF presenta una **proposta d'imposició de pena**.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. DECRET DE PROPOSTA D'IMPOSICIÓ DE PENA EMÈS PEL FISCAL

- CONTINGUT (art. 803 bis)

1. Identificació de l'investigat.
2. Descripció dels **fets punibles** que s'imputen a l'encausat.
3. Indicació del **delicte comès i esment** succint de la prova existent.
4. Breu exposició dels motius pels quals es considera, si escau, que la **pena de presó ha de ser substituïda**.
5. **Penes proposades**.
6. Possible delimitació de la **pretensió civil acumulada**.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. TRAMITACIÓ

a) Remissió al jutjat d'instrucció

Perquè el JI (competent) procedisca a l'autorització i, si s'escau, posterior notificació a l'investigat.

b) Autorització judicial

El JI examina si es compleixen els requisits establits en l'art. **803 bis a**. Com a resultat d'aquest examen:

- a) Que considere que els requisits es compleixen, que autoritze el decret i done lloc a la continuació d'aquesta via.
- b) Que considere que no es compleixen. En aquest cas no autoritza el decret, que queda sense efecte i, per això, el procés continua pels tràmits pertinents.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. TRAMITACIÓ

c) Notificació, citació i compareixença

La interlocutòria del JI es notifica a l'investigat sols si és d'autorització del decret (juntament amb el decret i la citació corresponent perquè comparega davant del tribunal).

✓ Contingut de la comunicació

- Notificació.
- Citació (perquè comparega davant del tribunal).
- Informació:
  1. De la finalitat de la compareixença a la qual és citat.
  2. De l'assistència preceptiva de lletrat per a la celebració de l'acte.
  3. Dels efectes de la incompareixença.
  4. De la diversa posició que pot sostenir davant la proposta del decret.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. TRAMITACIÓ

✓ Compareixença

- **Acte necessari.** Finalitat: acomplir el principi de contradicció.
- Ha de ser enregistrada íntegrament per mitjans audiovisuals
- Notes
  1. És necessari que l'encausat comparega al JI assistit per un **lletrat**.
  2. El JI s'ha d'assegurar que l'encausat ha **comprès** el contingut de la proposta del fiscal.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. TRAMITACIÓ

✓ Efectes de la compareixença-incompareixença

1. Si hi compareix, entén la proposta del fiscal i l'accepta: es genera el **títol executiu de condemna, ferma**.
2. Si **no hi compareix**: la **proposta del fiscal** resta **sense efecte** i el procés continua.
3. Si hi compareix però **sense lletrat**: el **jutge suspèn** la compareixença i assenyala nova data.
4. Si hi compareix però **rebutja totalment o parcialment** la proposta del fiscal, resta **sense efecte** la proposta del fiscal. La causa continua per la via que corresponga.

I. PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET. TRAMITACIÓ

d) Conversió del decret en sentència condemnatòria

Comparegut l'encausat i acceptada la proposta, el JI procedeix a la **creació del títol executiu**.

1. Perquè es produísca aquesta conversió: el **JI ha d'estar d'acord** amb la proposta del fiscal, l'encausat hi ha de comparèixer amb **assistència lletrada** i mostrar **conformitat** amb la proposta.
2. Aquesta conversió implica la **creació directa de títol executiu**.
  - Converteix el decret de proposta de pena de l'MF en resolució judicial ferma, és a dir, en **sentència condemnatòria; termini de 3 dies**.
3. No es pot interposar **recurs** contra aquesta sentència.

II. ESPECIALITATS EN DELICTES CONTRA LA SEGURETAT VIAL

a) CONSIDERACIONS INICIALS

1. El dret material, el **CP**, regula els delictes i les penes.
2. **Interlocutòria d'investigació** més important:
  - *RDL 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat vial.*
3. Procés penal per **acceptació de decret**.

II. ESPECIALITATS EN DELICTES CONTRA LA SEGURETAT VIAL

b) ESPECIALITATS

a) PRESSUPÒSITS PROCESSALS

1. Competència: normes generals de l'art. 14 LECrim.
2. Procediment adequat: **abreujat i ràpid**.
3. Parts: **responsable civil** l'entitat privada **asseguradora** del vehicle.
4. L'investigat pot **renunciar** al dret de **defensa** (art. 520.8).

b) ESPECIALITATS EN LA INVESTIGACIÓ

1. Activitats de la **PJ**.
2. Actes d'investigació.

c) MESURES CAUTELARS

1. **Privació** provisional del permís de conduir.
2. **Retenció** del permís de circulació del vehicle.
3. Pagament d'una **pensió** provisional a la víctima.
4. Fixació de **fiança** per a responsable **estranger sense domicili** a Espanya.
5. **Fiances** dels **responsables civils directes**.

II. ESPECIALITATS EN DELICTES CONTRA LA SEGURETAT VIAL

(continuació)

d) JUDICI ORAL

- Acusació i judici: sol acumular-se en la pràctica la pretensió civil.
- Prova: declaració del membre de la PJ + atestat.

e) SENTÈNCIA I EXECUCIÓ

- La ST penal condemnatòria ha de preveure exactament les quanties de les indemnitzacions que es fixen o les bases.
- Execució segons l'art. 47 CP.

III. ESPECIALITATS EN DELICTES PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE

a) ELS BÉNS JURÍDICS PROTEGITS

Art. 14 CE: igualtat davant la llei sense possibilitat de discriminació per raó de sexe.

Art. 9.2 CE: els poders públics han de promoure les condicions per a fer-la efectiva.

b) EL MODEL ESPANYOL

LO 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la VG.

- ✓ Subjecte actiu: home vinculat a la víctima mitjançant una relació d'afectivitat.
  - ✓ Aquesta relació pot ser actual o passada (no cal convivència).
- ✓ Víctima: dona que siga o haja sigut la muller de l'autor o que hi haja estat unida per una relació anàloga d'afectivitat, tot i sense convivència.
  - ✓ Altres possibles víctimes a les quals s'amplia la tutela: (art. 87 ter 1, a) LOPJ), els descendents, propis o de la muller o convivent i menors o incapaços que convisquen amb l'autor o que estiguen subjectes a la potestat, curatela, acolliment o guarda de fet de la muller o convivent.
- ✓ Jutjats de violència sobre la dona (JVSD).
- ✓ Fiscal delegat contra la violència sobre la dona.
- ✓ Unitats de valoració forense integral.
- ✓ Observatori contra la Violència Domèstica i de Gènere.

III. ESPECIALITATS EN DELICTES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE. L'ÒRGAN JURISDICCIONAL

- Òrgan jurisdiccional amb competència especialitzada: **JVSD**
- Creat per l'art. 47 LOVG, que agrega l'art. **87 bis LOPJ**.
- Àmbit competencial territorial: demarcació del **partit judicial**.
- **Competència**
  - Instrucció dels processos per a exigir responsabilitat penal per delictes de VG.
  - Instrucció dels processos per a exigir responsabilitat penal per qualsevol delicte contra els drets i deures familiars, quan siga una víctima de VG.
  - De l'adopció de les corresponents ordres de protecció a les víctimes de VG.
  - Coneixement i decisió dels delictes lleus de VG.
  - Dictar sentència de conformitat amb l'acusació.
  - En matèria civil, la seua competència és exclusiva i exclouent.
  - Instrucció dels processos per a exigir responsabilitat penal pel delicte de trencament previst i penat en l'article 468 del Codi penal.
- Criteri territorial: el lloc del **domicili de la víctima** (art. 15 bis LECRIM)
  - En els casos de primeres diligències, com ara l'adopció de l'ordre de protecció o altres mesures urgents, pot ser territorialment competent el jutge del lloc de la comissió dels fets.
- Criteri funcional per al coneixement de l'apel·lació enfront de les resolucions dictades pels JVSM: l'AP.

III. ESPECIALITATS EN DELICTES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE. PROCEDIMENT

- Criteris generals d'assignació del procediment adequat
  - Naturalesa de la conducta que es jutja o durada de la pena sol·licitada.
- Particularitats de la declaració **víctima**
  - Retractacions
  - Videoconferència
- Investigació
  - Consisteix en l'entrada al domicili conjugal i escorcoll posterior.
- Execució
  - LO 1/2015, de 30 de març, **elimina la institució de la substitució de les penes privatives de llibertat.**
  - L'execució de les penes es pot **suspendre**; forma prevista en l'art. 80 CP.
    - Art. 83.1 CP: prohibicions i deures que s'imposen a l'autor i que poden **condicionar la suspensió** de l'execució de la pena.
    - En cas que el subjecte condemnat delinquisca o infringisca les obligacions imposades durant la suspensió, **art. 84 CP.**

IV. ESPECIALITATS EN PROCESSOS CONTRA DIPUTATS I SENADORS

➤ REGULACIÓ

- Art. 71.2 CE; 57 LOPJ; 750-756 LECrim.
- Llei de jurisdicció i procediments especials en les causes contra diputats i senadors de 1912.
- Art. 10 a 14 del Reglament del Congrés dels Diputats.
- Art. 21 i 22 del Reglament del Senat (tots dos de 1982).

➤ SUPLICATORI

- Sempre que es presente una denúncia o querella contra un diputat o senador, ha de **suspendre's el procés penal fins que la cambra respectiva el concedisca (30 dies)**.

➤ ÒRGAN COMPETENT

- Sala II del TS (instrucció i enjudiciament).

V. ESPECIALITATS EN PROCESSOS PER CALÚMNIA I INJÚRIES

➤ REGULACIÓ

- Art. 804 a 823 LECrim.

➤ DELICTES PRIVATS

- Persecució a instància de part.
- Necessitat d'intent de conciliació (art. 278 i 804).
- Rellevància del perdó (art. 215 . 3 i 130.5 CP).

➤ MANERA COM S'HAN PRODUÏT ELS FETS

- Si ha sigut per escrit, amb publicitat, a través d'algun mitjà de publicació o difusió d'imatges o paraules: peculiaritats dels art. 816 a 823 LECRIM.
- Si no hi ha aquesta publicitat: art. 804 a 807 LECRIM.
- Si s'han fet verbalment, sense publicitat: art. 808 a 815 LECRIM.
- Cal llicència (art. 805) si ha tingut lloc en el transcurs d'un procés.

V. ESPECIALITATS EN PROCESSOS PER CALÚMNIA I INJÚRIES

(Continuació)

➤ ESPECIALITATS EN MATÈRIA PROBATÒRIA

- ✓ Es **limiten els mitjans de prova**. Així, la prova testifical se circumscriu als testimonis directes, i se n'exclouen els de referència.

➤ SENTÈNCIA

- ✓ **Condemnatòria**: determina l'abast de la indemnització pels perjudicis materials o morals derivats del fet delictiu en consideració al dany produït i la difusió.
- ✓ Se'n preveu la **publicitat en el mateix mitjà** en què es va produir si així ho sol·licita l'afectat (art. 214 CP).

VI. ESPECIALITATS EN PROCESSOS PER DELICTES COMESOS PER QUALESEVOL MITJÀ DE COMUNICACIÓ O DIFUSIÓ

➤ **REGULACIÓ:** art. 816-823 LECrim

➤ **PARTICULARITATS EN LA INSTRUCCIÓ:**

✓ Es preveuen unes diligències per a:

1. **Segrest dels exemplars** gràfics i elements necessaris per a l'elaboració o, si escau, prohibició de difondre o projectar el mitjà en què s'ha produït l'activitat presumptament delictiva.
2. Esbrinament immediat del **veritable autor**.

➤ **EN MATÈRIA PROBATÒRIA**

- **Confessió insuficient** per a tenir una persona com a autora real del text.

➤ **LEGITIMACIÓ**

- Si el procés no es pot seguir contra qui apareix com a **autor** del document de què es tracte, es dirigeix contra el **director** de la publicació, els **editors i impressors** (art. 30 CP).

VII. L'ORDRE EUROPEA DE DETENCIÓ I LLIURAMENT; I L'EXTRADICIÓ

- Espai de llibertat i seguretat jurídica (ELSJ)
- **REGULACIÓ**
  - DM del Consell de Ministres de Justícia i Interior, de 13 de juny de 2002, relativa a l'OEDE i als procediments de lliurament entre estats membres.
  - Llei 3/2003, de 14 de març, avui derogada, que regulava l'OEDE.
  - Llei 23/2014, de 20 de novembre, LRMRP (art. 34 i seg.).
- **FINALITAT**
  - **Suprimir** entre els EM el lent, complicat i ineficient procediment formal d'extradició (per a les persones que, condemnades, eludeixen la justícia).
  - **Accelerar** els procediments d'extradició relatius a les persones sospitoses d'haver comès algun delictes i, així, configurar una **modalitat específica europea d'extradició**.

VII. L'ORDRE EUROPEA DE DETENCIÓ I LLIURAMENT, I L'EXTRADICIÓ

- DEFINICIÓ

Resolució jurisdiccional que es dicta en un EM (autoritat d'emissió) i que es dirigeix a l'autoritat judicial competent (autoritat d'execució) d'un **altre EM**, amb la finalitat de **materialitzar la MC** de la detenció (o una altra mesura) i el **lliurament posterior** d'una persona, la qual és **reclamada per a l'exercici d'accions penals o per a executar una pena** o una mesura de seguretat privatives de llibertat, o una mesura d'internament en un centre de menors, a les quals haja sigut condemnat (art. 34 Llei 23/2014).

VII. L'ORDRE EUROPEA DE DETENCIÓ I LLIURAMENT; I L'EXTRADICIÓ

- ✓ Instrument de naturalesa netament **jurisdiccional**
- ✓ Les autoritats judicials espanyoles d'emissió poden dictar una OEDE en els supòsits de l'art. **37 de la Llei**.
- ✓ Una vegada **se sap el parador** de la persona reclamada, l'autoritat judicial espanyola es comunica directament amb l'autoritat judicial competent d'execució.
  - ✓ Si no se'n sap el parador, i amb la finalitat de localitzar la persona reclamada, la mateixa autoritat judicial pot decidir la introducció d'una **descripció de la persona reclamada en el Sistema d'Informació Schengen**, art. 40.2.

VII. L'ORDRE EUROPEA DE DETENCIÓ I LLIURAMENT; I L'EXTRADICIÓ

✓ CONTINGUT DE L'ORDRE (art. 36)

- a) **Identitat i nacionalitat** de la persona reclamada.
- b) Nom, adreça, número de telèfon, número de fax i adreça de correu electrònic de l'autoritat **judicial d'emissió**.
- c) Indicació de l'existència d'una **ST** ferma, d'una **ordre de detenció** o de qualsevol altra **resolució judicial executiva equivalent**.
- d) Naturalesa i tipificació legal del **delicte**.
- e) Descripció de les **circumstàncies** en què es va cometre el delicte i el grau de participació de la persona buscada.
- f) La **pena dictada** si hi ha una ST ferma, o l'escala de penes prevista per al delicte per la llei de l'EM emissor.
- g) Si és possible, **altres conseqüències** del delicte.

VII. L'ORDRE EUROPEA DE DETENCIÓ I LLIURAMENT; I L'EXTRADICIÓ

- Ha de redactar-se, o traduir-se, en alguna de les **llengües oficials de l'EM d'execució**.
- Autoritat judicial espanyola d'emissió competent:
  - OJ que conega de la causa en la qual s'haja plantejat la necessitat o conveniència de l'ordre.
- Autoritat judicial espanyola d'execució competent:
  - JCI de l'AN. (JCM).
- Procediment:
  - Verificada la **regularitat** de l'ordre rebuda, es practica la detenció seguint les previsions de la LECRIM.
  - El detingut és posat a la disposició del JCI en el termini màxim de **72 hores**.
  - Es comunica a l'autoritat judicial requeridora aquesta circumstància i s'informa el detingut, convenientment assistit, de l'existència **de l'ordre europea i dels drets que té sobre aquesta qüestió**.

FI